

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 4. Quomodo contra tentationes muniendi sint Captivi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

tatibus nostris, sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa & benedicta.

Miseremini mei, miseremini mei saltem vos Patroni mei, quia manus Domini tetigit me.

OS. Angele Custos, defende me tuo Patrocinio, ne succumbam in riguroso iudicio.

§. IV.

Quomodo contra tentationes muniendi sint Captivi.

Duplicis generis tentationes occurrere possunt Captivis, quarum priores sunt ipsis cum ægris & aliis afflictis communes (quales sunt tentationes contra fidem, diffidentiam & desperationis, timoris vitæ amittendæ, aut possessorum bonorum, sollicitudinis de Uxore & Liberis, impatientiæ, & metus Purgatorij, de quibus sequenti in capite fusiùs agetur) posteriores solis ipsis Captivis propriæ sunt, de quibus hoc loco breviter ostendetur, quâ ratione Operarius eosdem adversus ejusmodi tentationes munire debeat.

II. Prima itaque tentatio ex solitudinis & inclusionis molestia oritur, quæ ijs præcipuè gravis admodum accidit, qui majori priùs libertate, licentiâque sunt usi. Contra quam sic muniat. 1. Revocet illis in memoriam commune illud proverbium, quo dici solet: *Anima magis est, ubi amat, quàm ubi animat*: hortetur proinde, ut in Paradisum cælestem mente se conferant, & sic carceris molestias non sentiant, prout olim SS. Martyres fecerant, de quibus dicebatur: *Crus in nervo, animus in calo*. 2. Hortetur, ut in invocatione Sanctorum per varias preces, & lectione librorum spiritualium se instanter exercent; sic enim fore, ut cum veritate dicere possint: Nunquam minùs solus fui, quàm cum solus fui. 3. Considerare eos jubeat, quàm multi Sancti, se ultro in angustas cellulas propter DEVM, & animæ salutem incluserint, totamque propemodum vitam ibidem transegerint. Quot etiam hodie nobilissimæ, ditissimæ, & tenerrimæ Virgines ultro in perpetua claustra includi sinant, & pro summo DEI favore ac beneficio agnoscant. Dicat proin ad Captivos: *Potuerunt isti, & istæ, & vos non poteritis?* 4. Ostendat illis, quàm

quàm multorum bonorum causa hæc illis sit solitudo; eorum nempe, quæ multis Exercitia spiritualia ultro suscepta non sine summo animi solatio, fructuque attulerunt, ut scilicet se ipsos agnoscere, sibi que displicere, ac DEO placere, cum eo que in gratiam redire, ac vitam suam deinceps emendare, sancteque instituere possint, ut adeò verè dixerit S. Romualdus: *O beata Solitudo! O sola beatitudo!* & S. Hieronymus: *Mibi oppidum carcer, & solitudo Paradisus est.* Sed & S. Antonio vox cælo delapsa acclamârit: *Si quiescere cupis, Antonio vade ad interius desertum.* Cùm ergo & DEVS aliquo modo ad bonum Captivorum respiciens illa Osee c. 2. verba quodammodo usurpârit: *Ducam eam* (se nunc nominari putet quivis Captivus) *in solitudinem, & loquar ad cor eius.* merito pro singulari beneficio hanc solitudinem agnoscere debent.

III. Altera tentatio ex ipsius carceris pœdore, sœtore, vinculorum duritie, Custodum inhumanitate, Judicum inclementia, tormentorum crudelitate, aliisque similibus molestiis carcerem comitantibus oritur. Contra quam sic munit eos Operarius. 1. Exemplum Christi, & Sanctorum multo graviora patientium eos considerare jubeat, illaque sibi à pio Authore in Christi Persona prolata verba I. 1. de imit. c. 19. applicare: *Quid est, quod loqueris, Fili? Cessa conqueri, considera meâ & aliorum Sanctorum passione. Nondum sanguinem restitisti. Parùm est, quod tu pateris in comparatione eorum, qui tam multa passi sunt. Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima. Et sibi minima non videntur, vide, ne & hoc tua faciat impatientia.* 2. Exemplum aliorum sæcularium multo pariter graviora patientium, maximè ægrorum, qui calculi, colicum, podagræ, dentium &c. doloribus vexantur, proponat. Quo modo se Thomas Morus, teste Sanderò p. 1. schif. Angl. solabat ut qui fingebat mundum hunc esse magnum carcerem, in quem omnes homines conjecti, unus post alterum ad mortem educatur. Eundem ob finem poterunt etiam molestiores quidam carceres à Christianis tolerati illis depingi, uti illorum Catholicorum, qui in Vandalorum Arrianorum persecutione, præter alia tormenta mille quadringenti quadraginta tres numero in unum acervum compressi cogebantur eo quo stabant, loco, naturæ necessitatibus servire, unde intolera-

rabilis fœtor exortus est, uti Victor Vticensis l. 2. perfec,
Vandal. scribit. Item P. Caroli Spinolæ & Sociorum, qui
quatuor annis in carcere omnibus aëris injuriis exposito, &
tam angusto, ut cuius non nisi spatium duorum palmorum
& trientis concederetur, seminudi, stantes, necessitati satisfac-
centes, tanta patiebantur, ut P. Carolus scripserit, neminem
illorum non malle vivum concremari, quàm illum carcerem
sustinere. Et tamen is ipse scripsit cuipiam in hæc verba: O
Pater, quàm suave est pro JESU aliquid pati! id ab ipso in
hunc carcerem ingressu luculenter & abunde sum expertus,
Paradisum in carcere habeo. 3. Suadeat illis, ut S. Francis-
ci Borgiæ exemplo præmittant duos Nuntios, scilicet cogni-
tionem peccatorum suorum, & inferni, qui propter ea illis
debeatur; sic enim certò futurum, ut carcerem optimè præ-
parati hospitij loco habeant. Ita sanè S. Chryostomus sua-
dit: *Si terribile aliquid videris (aut passus fueris) cogita gehen-*
nam, & deridebis. De duobus malis, inquit Thomas Kemp.
l. 3. c. 12. *minus est semper eligendum; ut ergo æterna supplicia*
futura possis evadere, mala præsentia studeas pro DEO equani-
miter tolerare. 4. Meminisse jubeat, quid Apostolus Rom. 8.
pronunciãrit, nimirum quòd non sint condigna passiones huius
temporis ad futuram gloriam, qua revelabitur in nobis. Hor-
tetur ergo, ut solatio plenissimam Tertulliani apud Lyraum
in apoph. 5. Ign. sententiam sibi applicet: *O beati Servi*
Christi! O Christiani, membra vestra ligata sunt catenis, sed
spiritus vester est liberrimus. Iacent corpora in carcere, in equa-
lis, in tenebris, sed mentes vestras nihil potest perturbare. Hoc
tantum agite, conscendite cogitationibus vestris in palmam, con-
siderate pulchritudinem & suavitatem celestis gloria, vaga-
mini per pulcherrimas mansiones, quas Christus ait esse in calis.
Quoties eas spiritu deambula veritis, toties in carcere non eritis;
nihil cruc sentit in nervo, cuius animus est in calo.

I V. Tertia tentatio ex infamiæ, quam incurrisse se pu-
tant, gravitate oritur, tantòque gravius cruciat, quantò pluri-
perumque fama ab ejusmodi hominibus prius amata & de-
fensa fuit. Contra quam tamen sic eos munire poterit Opera-
tius. 1. Christi iterum exemplum proponat, & considerare ju-
beat, quàm exigua sit infamia eorum cum Christi infamia &
contemptu comparata. 2. Innumerorum quoque martyrum

exemplum ob oculos ponere jubeat, qui omnes similem & graviolem longè infamiam sunt passi, & tamen nullam in tristitiam conceperunt, memores sermonis à Christo Matt. 5. prolata: *Beati estis, cum maledixerint vobis homines, & dixerint omne malum adversum vos: Gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis.* 3. Ostendat eis, quod sit ipsorum in potestate, bonam æstimationem sui apud DEUM acquirere, ipsiusque amicos fieri, qui summus est honor: non esse proinde curandum, quid homines de ipsis sentiant, sed potius ante oculos ponendum DEUM, qui illa Elcanæ ad Annam uxorem prolata verba proferat: *Numquid ego melior tibi sum, quàm decem Filij:* aut potius omnes homines optimè & pessimè de te sentientes? 4. Insinuet illis, quod etiam apud homines hanc infamiam facile obliterare possit per sanctiorum vitam institutam; quid enim S. Mariæ Magdalenz, S. Augustino, S. Pelagiæ & similibus obfuit, aut etiamnum obest, quod aliquando per gravia peccata publicam infamiam contraxerint? Certè major etiam apud homines est admiratio & æstimatio unius Peccatoris seriam pœnitentiam agentis, quàm mille aliorum, qui nunquam similem infamiam incurrerunt; sicut & magis æstimatur & laudatur miles, qui post fugam redit ad pugnam, atque insignem victoriam reportat, quàm qui nunquam fugit, sed nec egregium quodpiam facinus in bello patravit. 5. Meminisse jubeat, quàm multi in Comœdiis ad modicum tempus irrideri se, & pro stultis haberi patiantur, ut diuturnam apud Spectatores gloriam, laudemque consequantur; quidni ergo & ipsi infamiam brevi tempore duraturam libenter patiantur, ut tantò majorem olim per totam æternitatem gloriam, famamque apud DEUM, & universos Cœlites consequantur?

V. Quarta tentatio ex odio eorum, quos causam captivitatis fuisse suspicantur, proficiscitur, contra quam sic munit eos Operarius poterit. Et 1. quidem exemplum iterum Christi proponat, qui, etsi sciret, Judæos fuisse causam acerbissimæ suæ passionis, non modò tamen nullum erga eos odium concepit, sed potius Patrem pro iis precatus est, dicens: *Pater, mitte illis, quia nesciunt, quid faciunt*, Luc. 23. 2. Ostendat illos instrumenta fuisse divinæ justitiæ & castigationis, atque adeo perinde ut Filij morigeri manum & virgas, quibus cre-

duntur, osculari solent, omni veneratione & amore complectendos esse. 3. Etsi malam illi habuissent intentionem, DEO tamen non deesse media, per infinitam Sapientiam & Potentiam malum hoc convertendi in bonum, ut adeò æquali jure ad illos cum Josepho Patriarcha c. 50. dicere possint: *Num DEI possumus resistere voluntati? vos cogitastis de me malum, sed DEVS vertit illud in bonum.* 4. Demonstret, non esse nunc tempus irascendi & vindicandi sese, sed ignoscendi, ut, *quâ mensurâ mensi fuerint, eâdem remetiatur ipsis Deus;* quâ ratione enim propediem coram supremo Judice comparituri favorem sententiam sperare poterunt, qui adeò se difficiles in remittendis Proximo minoribus culpis, imò omnino fortè nullis ostenderint?

V I. Quinta tandem tentatio oritur ex ipsius damnationis & supplicij extremi timore; contra quam sic eos munire poterit Operarius. 1. Ostendat illis, quàm inutilis & imprudens sit hic timor; vel enim sequetur damnatio, quam timent, vel non sequetur; si non sequatur, frustra se cruciant timore illius mali, quod nunquam eveniet; si autem sequutura sit damnatio, tum saltem ante tempus imprudenter se affligunt illius imaginatione, sicque duplo graviùs, diuturniusque sibi reddunt supplicium. 2. Ostendat, quàm longè aliter Christus se gesserit, utpote qui timorem illum non prius admittere voluit, quàm cum proximè jam imminebat damnatio, & tunc ad montem Oliveti confugit dicens: *Pater mi, si possibile est, transeat calix iste à me, verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.* Hortetur ergo illos, ut & ipsi tam salubre hoc exemplum sequantur, & nunc se DEO penitus resignantes dicant cum Heli; *Dominus est, quod bonum est in oculis suis, hoc faciat.* Ubi verò propinquius periculum damnationis ad verterint, juxta exemplum Christi ad montem Oliveti, id est, misericordiae divinae confugiant, & supradictam cum ipso Christo orationem repetentes, simile cum ipso robur, solatiùmque expectent. 3. Persuadeat, Magistratum nihil decreturum, nisi quòd jam ab ipsa usque æternitate in divino, justissimoque cœli consistorio conclusum est; quæ proinde sententia cum ex una parte inmutabilis ex altera parte autem summa cum sapientia ac bonitate concepta sit, decet, ut summa cum reverentia, animique tranquillitate excipiat. 4. Firmissimè ipsos credere jubeat,

Instruct. III.
N
DEVM

DEUM, qui fidelis est, & neminem tentari, aut onerari sua vires patitur, ipsis perinde, ac olim SS. Martyribus adfuturum auxilio suo, effecturumque, ut magna cum animi æquitate, constantiâque id omne, quod per Magistratum decreturus est, sustinere possint, id quod ipsi haud dubiè in pluribus, extremo supplicio affectis nõ semel factũ viderint. §. Meminisse quoque ipsos jubeat, quodcunq; supplicium decernendum sit, brevissimo tempore absolvi, atque adeo æquissimo, imò & hilariter animo tolerandũ esse, si cum æterno & inexplicabili supplicio comparatur, quod propter peccata sua in inferno sustinere debuissent, si Deus ipsos perinde, ut alios ejusmodi Peccatores, vel statim post peccatum ex hac vita avocasset, vel in statu peccati obduratos discedere permisisset. Certè si illis, qui nunc ob minor peccata in inferno cruciantur, hæc gratia fieret, ut in hanc vitam redire, suãque delicta commertis suppliciiis expi-are possent, promptissimis, lætissimisque animis universis, quæ ullus unquam reus sustinuisset, supplicia toleraturos.

§. V.

Quomodo ad extremum supplicium disponendi & animandi sint Captivi.

Quantopere conniti debeat Operarius, ut hoc in negotio munus suum accuratè impleat, tam ex ijs, quæ sequenti capite §. 1. dicuntur, colligi potest; tum verò etiam ex eo patet, quòd, cum ingens plerumque Populi multitudo ad talia Reorum supplicia concurrat, tot Arbitros ac Testes suæ in hoc officio peritiæ, charitatisque sit habiturus, quot Spectatores & Auditores numeraverit. Porro cum aliqua sint, quæ circa ejusmodi Reos ante sententiam mortis, aliqua post illam, aliqua demum post ipsam Rei mortem observanda sunt, præsertim illa majoris claritatis & ordinis gratiã sub distinctis titulis proponere, ita tamen, ut prius moneam Lectorem, cum eadem in ferè sit Reorum ad extremum supplicium damnatorum, atque ægrorum in lecto morientium quoad dispositionem & animationem conditio, ideo pleraque, quæ sequenti capite de ægro ad Confessionem, & S. Viaticum disponendo, & per adhortationibus, suspiriisque excitando, atque ad ultimum denique luctam animando dicuntur, etiam in hac occasione circa Captivos cum debita proportione observanda esse.